

แบบรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล
ตามแนวทางการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2562
ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หลักฐานประกอบการพิจารณาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการ
ของนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร ตัวชี้วัดที่ 1.7.1
ระดับความสำเร็จในการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ระดับตำบล ปี 2566 – 2570
ฉบับปรับปรุงปี 2567

สารบัญ	หน้า
การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบล	
1. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของตำบล	5
1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร	5
1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร	12
1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	14
1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ	14
1.4.1 ชนิดสินค้า : ข้าว	14
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	14
2) ปริมาณการผลิต	18
3) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	19
4) ปฏิทินการเพาะปลูก	20
5) ต้นทุนการผลิต	20
6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	21
7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	21
1.4.2 ชนิดสินค้า : กล้ายน้ำว้า	22
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	22
2) ปริมาณการผลิต	22
3) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	23
4) ปฏิทินการเพาะปลูก	26
5) ต้นทุนการผลิต	26
6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	27
7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	27
1.4.3 ชนิดสินค้า : มะม่วง	28
1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	28
2) ปริมาณการผลิต	28
3) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต	29
4) ปฏิทินการเพาะปลูก	32
5) ต้นทุนการผลิต	33
6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	34
7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่	34
2. ประเด็นปัญหา สภาพปัญหาแนวทางการแก้ปัญหา	35
3. การจัดทำ TOWS Matrix	36

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	5
ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	6
ตารางที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	7
ตารางที่ 4 แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	8
ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	9
ตารางที่ 6 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางไทร	9
ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	10
ตารางที่ 8 แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	12
ตารางที่ 9 แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	14
ตารางที่ 10 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	16
ตารางที่ 11 แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัด	17
ตารางที่ 12 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	18
ตารางที่ 13 แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	20
ตารางที่ 14 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า	22
ตารางที่ 15 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า	22
ตารางที่ 16 แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า	26
ตารางที่ 17 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า	28
ตารางที่ 18 แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า	28
ตารางที่ 19 แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ตำบลบ้านม้า	33
ตารางที่ 20 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข	35
ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix	36

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	5
ภาพที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	6
ภาพที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	7
ภาพที่ 4 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	8
ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	12
ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	13
ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	13
ภาพที่ 8 แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	14
ภาพที่ 9 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	15
ภาพที่ 10 แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	15
ภาพที่ 11 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	16
ภาพที่ 12 แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	17
ภาพที่ 13 แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	18
ภาพที่ 14 แสดงปริมาณการปลูกข้าวตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	19
ภาพที่ 15 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	20
ภาพที่ 16 แสดงวิธีการตลาด ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	21
ภาพที่ 17 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้าตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	23
ภาพที่ 18 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	26
ภาพที่ 19 แสดงวิธีการตลาด ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	27
ภาพที่ 20 แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า	27
ภาพที่ 21 แสดงปริมาณการปลูกมะม่วงตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	29
ภาพที่ 22 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	32
ภาพที่ 23 แสดงวิธีการตลาด ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร	34
ภาพที่ 24 แสดงแหล่งรับซื้อมะม่วง ตำบลบ้านม้า	34

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของตำบลบ้านม้า

1 ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์

1.1 เกษตรกรและองค์กรเกษตรกร

1) เกษตรกร

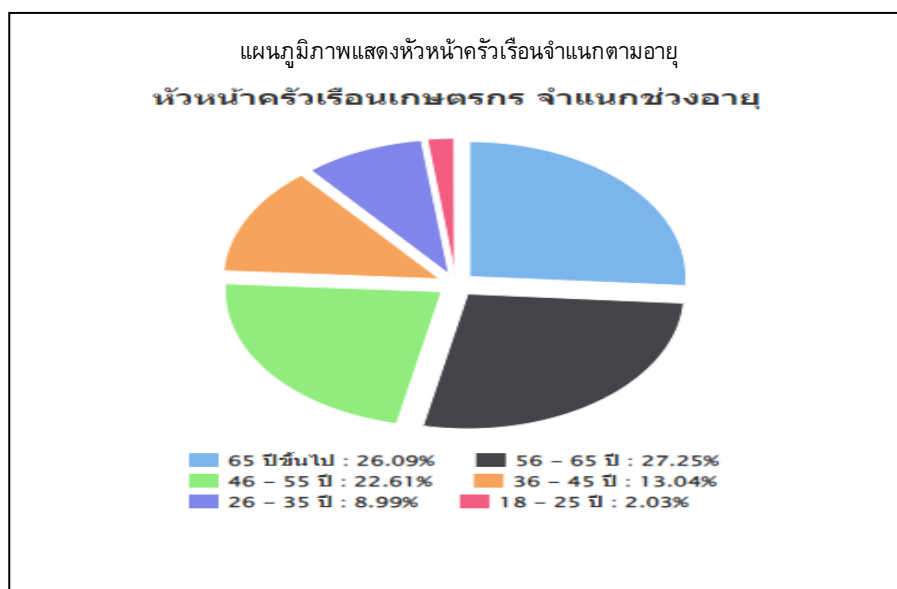
(1) ครุฑเรือนเกษตรกร

ตำบลบ้านม้า มีครุฑเรือนเกษตรกร จำนวน 342 ครุฑเรือน โดยมีหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกร อายุ 60 ปีขึ้นไป และอายุระหว่าง 56 – 65 ปี จำนวน 90 ครุฑเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.32 รองลงมาอายุระหว่าง 46 -55 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.68 และอายุระหว่าง 36 -45 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.87 ตามลำดับ

ตารางที่ 1 แสดงหัวหน้าครุฑเรือนจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ช่วงอายุ (ปี)	ครุฑเรือน	ร้อยละ
65 ปีขึ้นไป	90	26.09
56 - 65 ปี	94	27.25
46 - 55 ปี	78	22.61
36 - 45 ปี	45	13.04
26 - 35 ปี	31	8.99
18 - 25 ปี	7	2.03
รวม	345	100

ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567

ภาพที่ 1 แสดงหัวหน้าครุฑเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567)

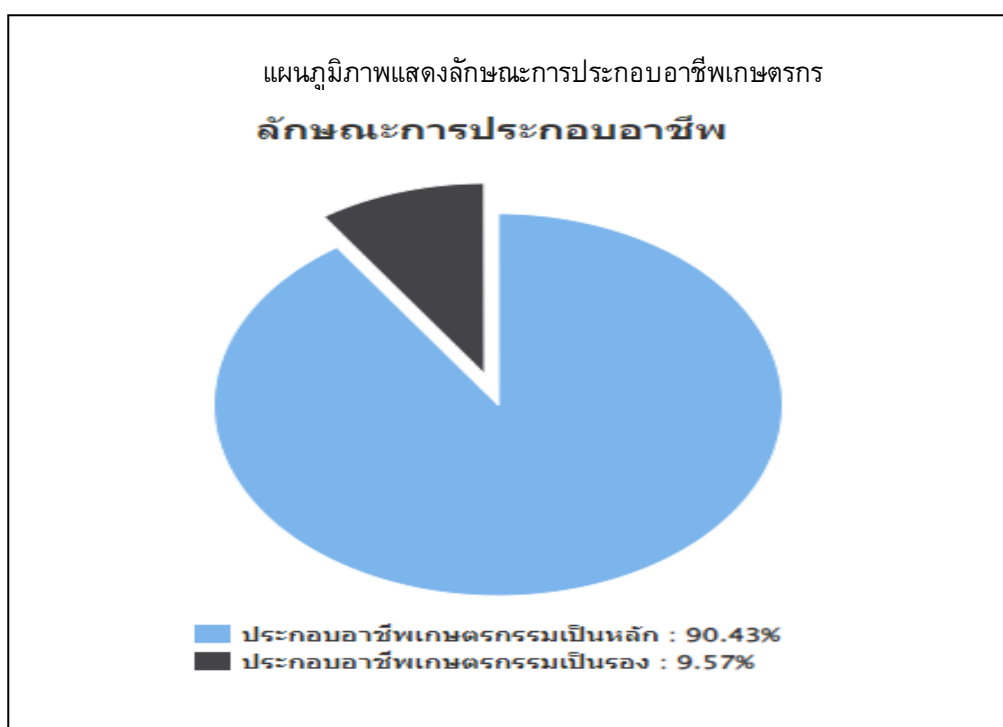
(2) ลักษณะการประกอบอาชีพ

ตำบลบ้านม้า มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน 312 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.43 และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน 33 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.57 %

ตารางที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	312	90.43
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	33	9.57

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 2 แสดงลักษณะการประกอบอาชีพ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567)

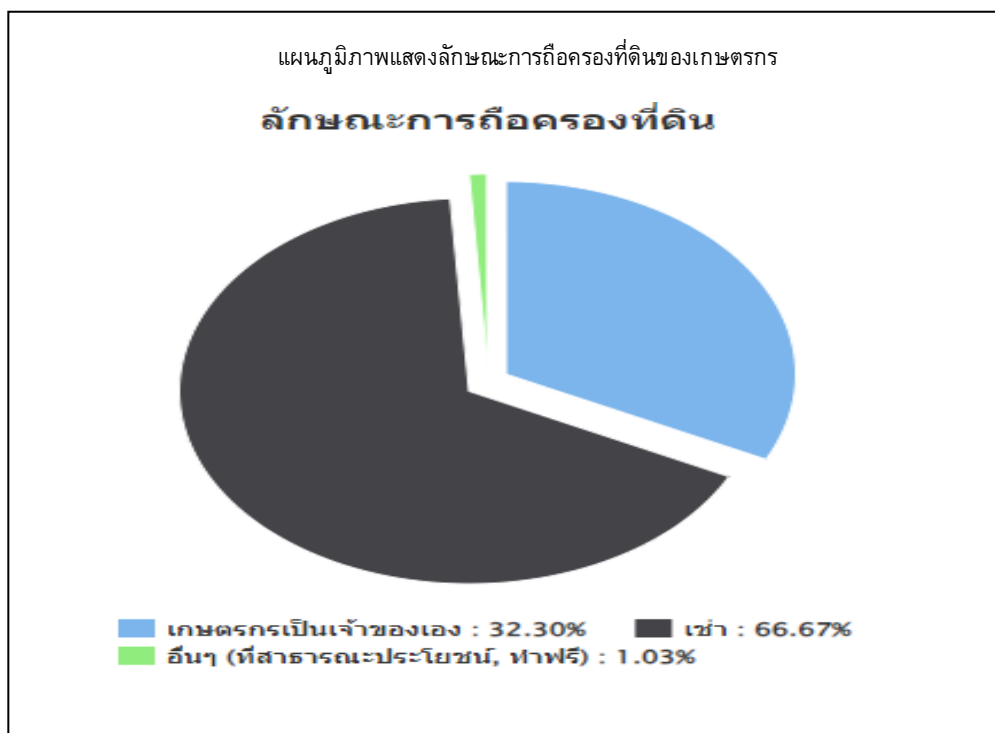
(3) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตำบลบ้านม้า ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นผู้เช่า จำนวน 194 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 66.67 รองลงมาคือ เกษตรกรเป็นเจ้าของเอง จำนวน 94 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 32.30 และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน 3 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.03 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	94	32.30
เช่า	194	66.67
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	3	1.03

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 3 แสดงลักษณะการถือครองที่ดิน ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567)

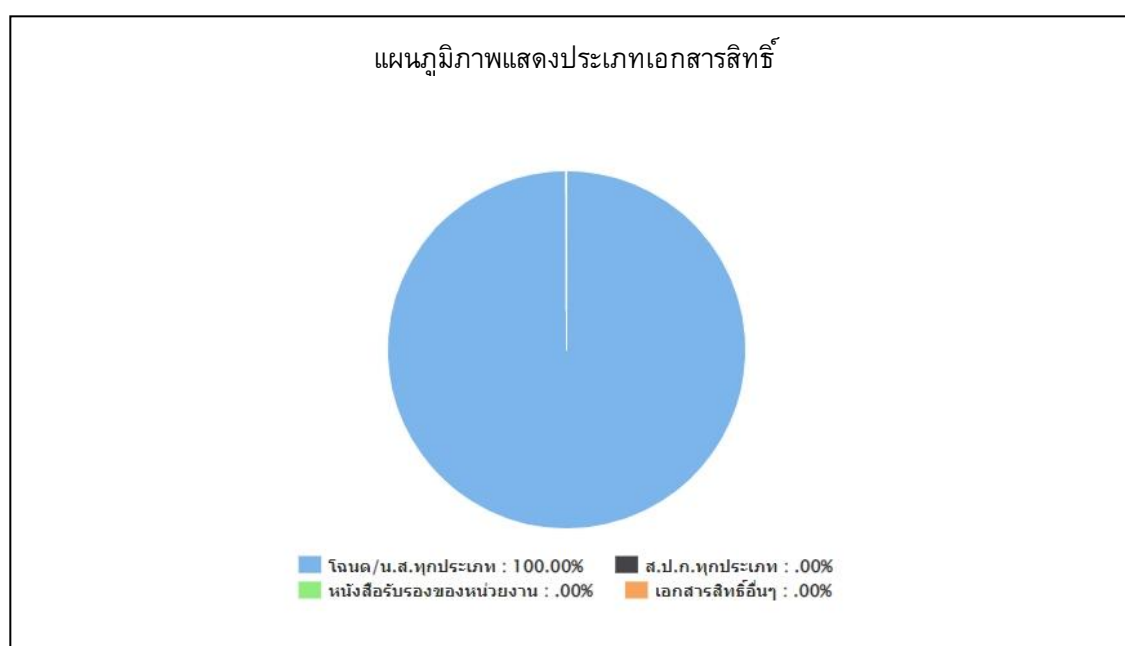
(4) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรตำบลบ้านม้า มีการถือครองที่ดินประเภทโฉนด จำนวน 94 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 4 แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	ไม่มีเอกสารสิทธิ์	
94	-	-	-	94

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 4 แสดงประเภทเอกสารสิทธิ์ ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : Fast BI (Farmer Analytic System of Thailand), พ.ศ. 2567)

2) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(1) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

ตำบลบ้านม้า มี กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร 1 กลุ่ม สมาชิก 10 ราย วิสาหกิจชุมชน 2 แห่ง สมาชิก 15 ราย

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
2	-	-			-	-	1	7	-	-	-	-
6	-	-	1	10	-	-	-	-	-	-	-	-
7	-	-			-	-	1	8	-	-	-	-
รวม	-	-	1	10	-	-	1	15	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

3) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

ตำบลบ้านม้า มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำ

ตำบล 1 ศูนย์

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศดปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏูป	
รวมตำบล	-	-	-	-	1	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	1	-	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

(1) อาสาสมัครเกษตร

ตำบลบ้านม้า มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน 18 คน โดยมีเกษตรกรหมู่บ้านจำนวนมากที่สุด จำนวน 9 ราย รองลงมาคือหมอดินอาสา 8 ราย และประมงอาสา 1 ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครบางรายทำหน้าที่อาสา มากกว่า 1 หน้าที่

ตารางที่ 7 แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบัญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิบัติที่ดิน
1	-	-	-	-	1	2	-	-	-
2	-	-	1	-		1	-	-	-
3	-	-	-	-	2	1	-	-	-
4	-	-	-	-	1	1	-	-	-
5	-	-	-	-	2	1	-	-	-
6	-	-	-	-	1	1	-	-	-
7	-	-	-	-		1	-	-	-
8	-	-	-	-	1	1	-	-	-
รวม	-	-	1	-	8	9	-	-	-

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

(2) ประชาชนชาวบ้าน

ตำบลบ้านม้า มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในตำบลบ้านม้ามีประชาชนชาวบ้านจำนวน - คน

(3) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.หลัก)

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลช้างใหญ่

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นายสมพงษ์ หอมหวล

บ้านเลขที่ 64 หมู่ที่ 1 ตำบลช้างใหญ่ อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

สถานการณ์ของพื้นที่ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรตำบลช้างใหญ่ จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2566 เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรของชุมชน ในการผลิตสินค้าเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ลดต้นทุนการผลิต โดยยึดแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการสร้างความรู้ความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสม การมีส่วนร่วม เพื่อนำไปสู่กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืนในอาชีพการเกษตรต่อไป

แนวทางการพัฒนา :

- ปรับปรุงและพัฒนาฐานการเรียนรู้มุ่งสู่การลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตผลิตตามความต้องการของตลาด
- พัฒนาศูนย์ให้เป็นแหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ประมง บัญชีครัวเรือน ฯลฯ
- ขยายเครือข่าย ศพก. ให้ครบทุกตำบล สร้างวิทยากรและเกษตรกรต้นแบบเครือข่ายภาคีที่มีความรู้และความสามารถ เป็นแหล่งเรียนรู้ฝึกปฏิบัติอาชีพการเกษตรเพื่อความยั่งยืนสู่ Smart Farmer

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ :

- สามารถลดต้นทุนการผลิตจาก 4,294 บาท/ไร่ เหลือ 2,700 บาท/ไร่ ผลผลิตข้าว 1,280 กิโลกรัม/ไร่
- ผลิตข้าวครบวงจร

หลักสูตรเรียนรู้ :

1. การตรวจวิเคราะห์ดินและน้ำ
2. การทำบัญชีครัวเรือน
3. การปรับปรุงบำรุงดินเพื่อปลูกไม้ผล
4. การเลี้ยงปลาเบญจพรรณ

หลักสูตรบังคับ :

1. การทำน้ำหมักชีวภาพ
2. เศรษฐกิจพอเพียง
3. การทำนาแบบลดต้นทุน
4. การทำนาแบบลดต้นทุน

หลักสูตรเสริม :

1. การทำน้ำยาล้างจาน, น้ำยาสระผม
2. การทำฮอร์โมนไข่เร่งติดดอก
3. การทำปุ๋ยหมักกองเตี้ย
4. การปลูกผักสวนครัวรั้วกินได้

ศูนย์เครือข่าย ตำบลบ้านม้า จำนวน - ศูนย์

(4) กลุ่มแปลงใหญ่

ตำบลบ้านม้า ไม่มีกลุ่มแปลงใหญ่ในพื้นที่

1.2 ศักยภาพพื้นที่/ทรัพยากรการเกษตร

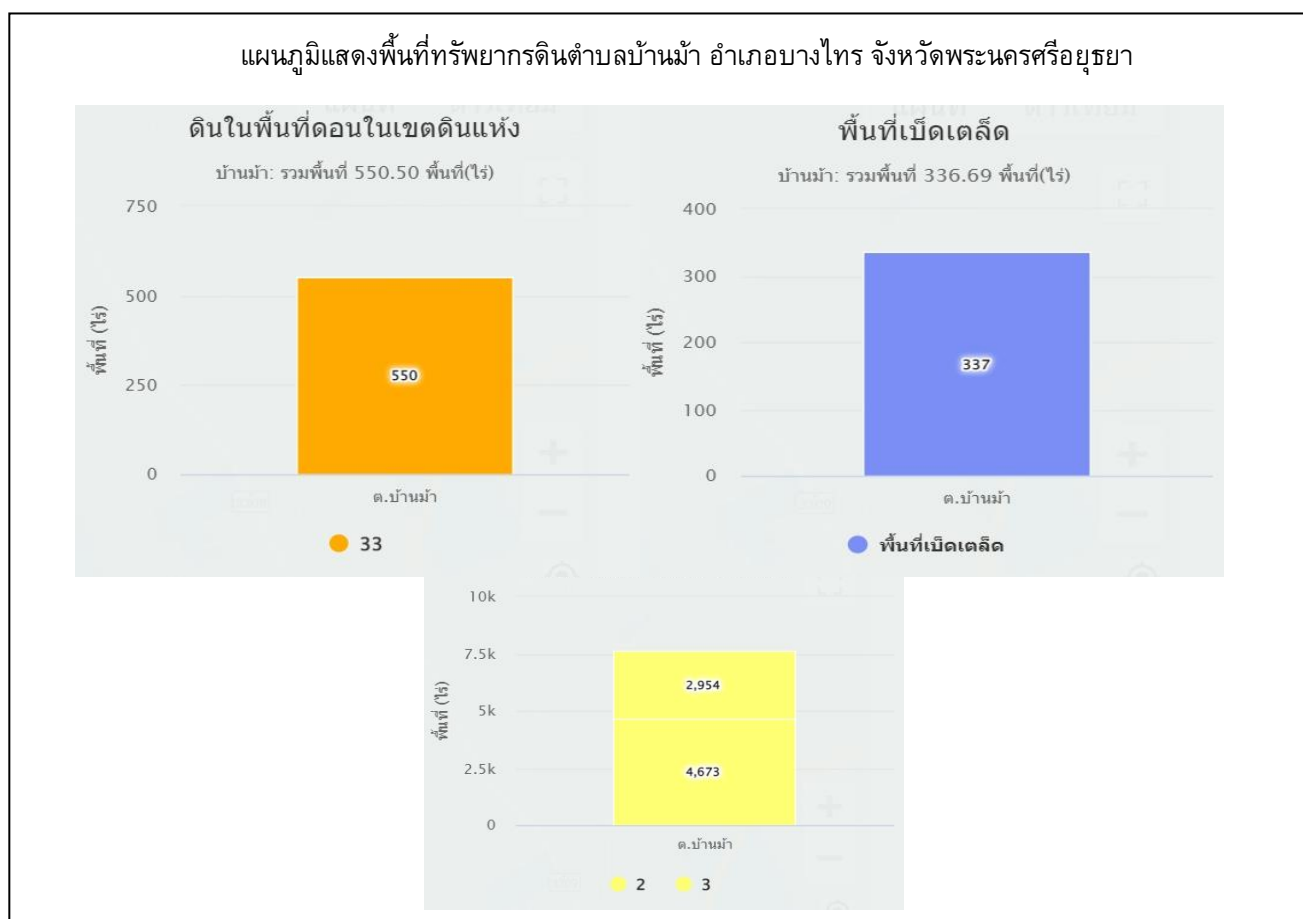
1) ทรัพยากรดิน

ดินในพื้นที่ตำบลบ้านม้า

ตารางที่ 8 แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

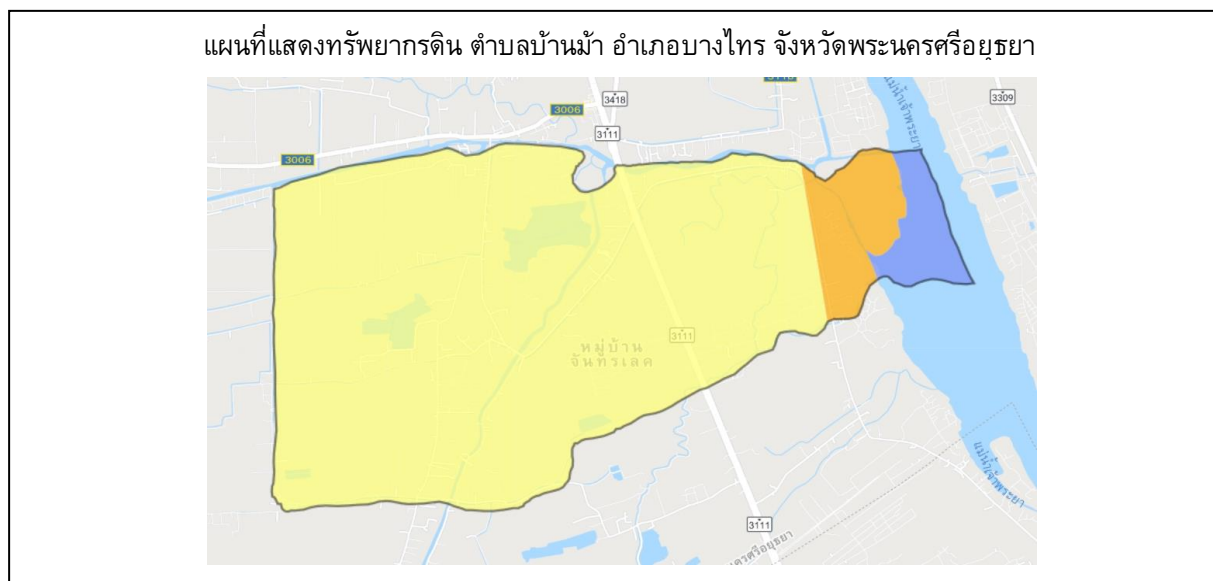
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
ดินในพื้นที่ลาดชันสูง	-	-
ดินในพื้นที่ดอนในเขตดินแห้ง	550.50	100
พื้นที่เบ็ดเตล็ด	336.69	100
กลุ่มชุดดินผสม	-	-
ดินในพื้นที่ราบลุ่ม	7,626.74	100

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 5 แสดงพื้นที่ทรัพยากรดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

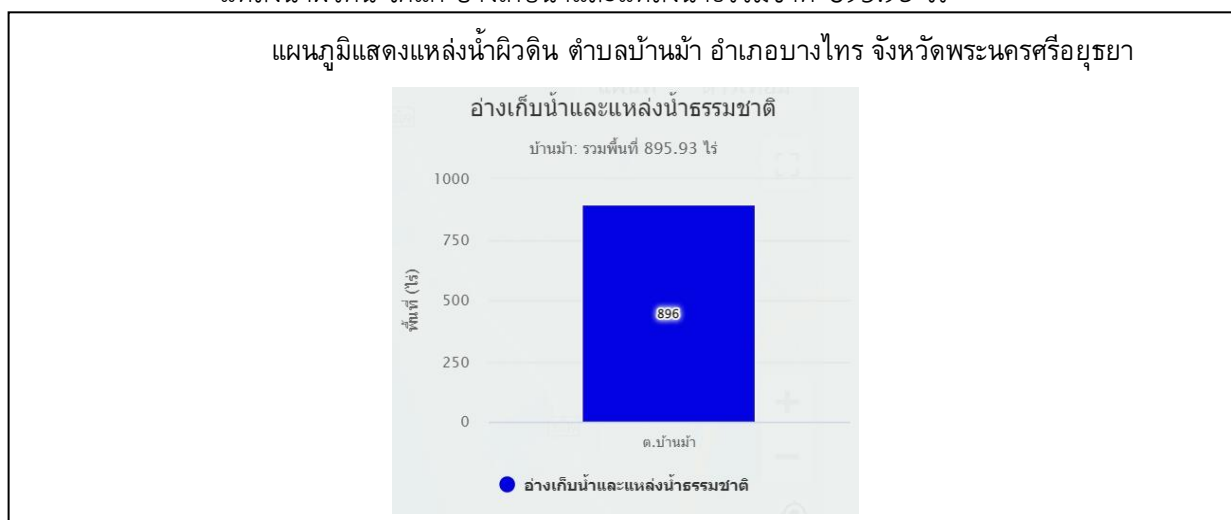

ภาพที่ 6 แสดงพื้นที่แสดงทรัพยากรดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

2) ทรัพยากรน้ำ

ตำบลบ้านม้า เป็นพื้นที่ชลประทาน 4,925.86 ไร่ อาศัยน้ำชลประทานในการทำการเกษตรเป็นหลัก นอกจากนี้ยังแหล่งน้ำอื่นๆ ที่ใช้ในการเกษตรดังนี้

- แหล่งน้ำใต้ดิน บ่อบาดาลตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา รวมทั้งสิ้น - บ่อ
- แหล่งน้ำผิวดิน ได้แก่ อ่างเก็บน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติ 895.93 ไร่

ภาพที่ 7 แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 8 แสดงแหล่งน้ำผิวดินตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

1.3 สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI

ไม่มี

1.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญ

1.4.1 ชนิดสินค้า ข้าว

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

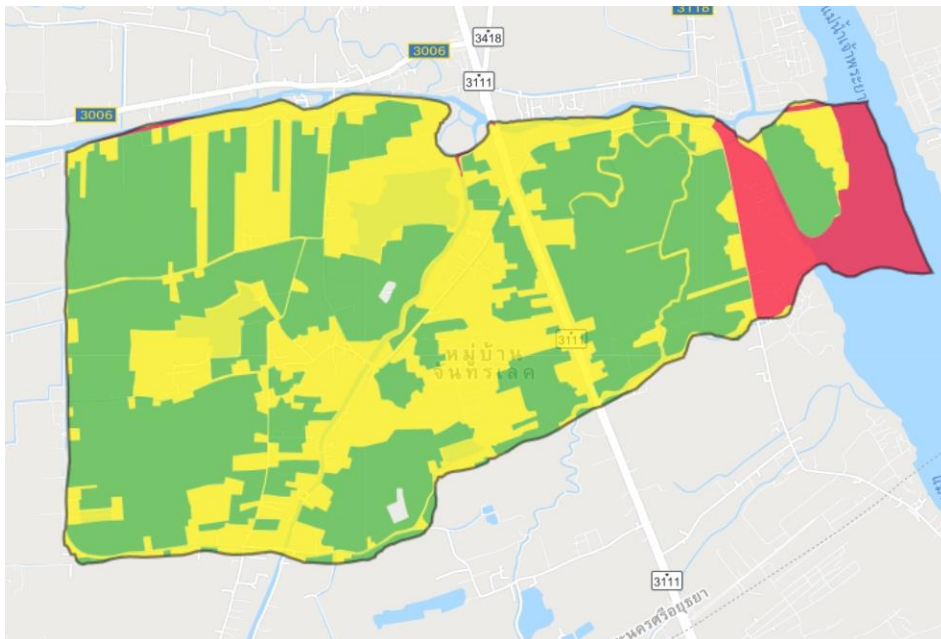
ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าว ทั้งหมด จำนวน 8,495.12 ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) จำนวน 4,631.33 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.51 พื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S2) จำนวน 3,238.28 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 38.11 และพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน 625.51 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.63

ตารางที่ 9 แสดงเขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านม้า	4,631.33	4,631.33	-	625.51	8,495.12

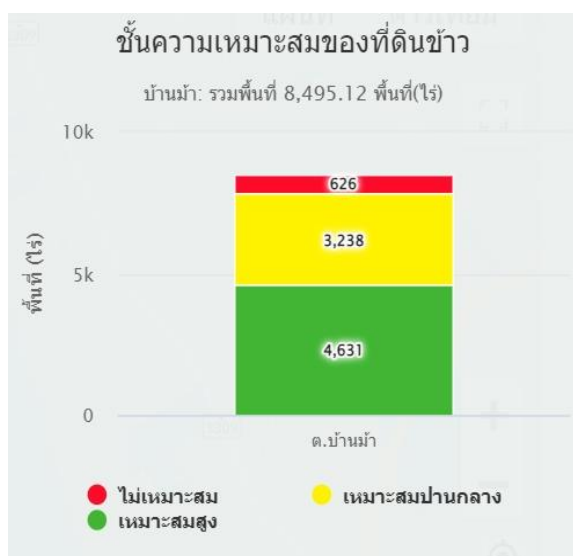
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

แผนที่แสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ภาพที่ 9 แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

แผนภูมิแสดงความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัด

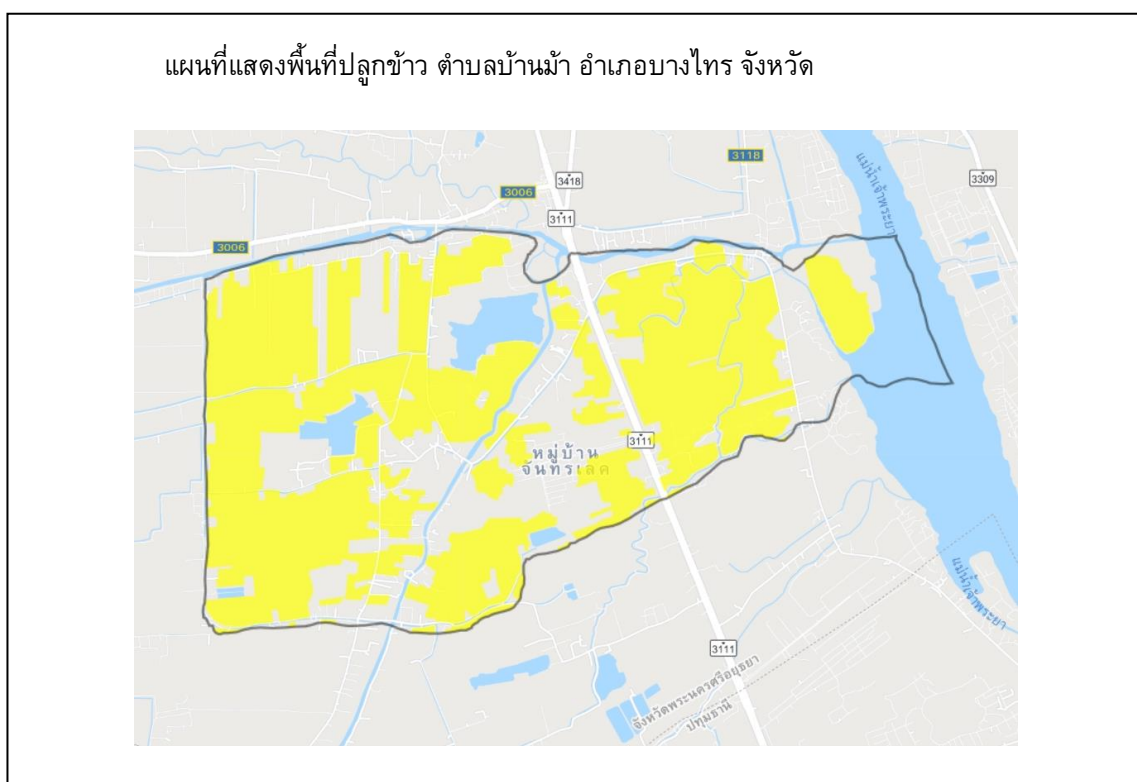
ภาพที่ 10 แสดงร้อยละแต่ละระดับชั้นความเหมาะสมสำหรับข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร
(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

(2) พื้นที่ปลูกข้าว

ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวน 4,631.33 ไร่
 ตารางที่ 10 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ที่	หมู่ที่	พื้นที่ปลูกข้าว (ไร่)
1	1-8	4,631.33

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 11 แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง) ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

(3) พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน 4,631.33 ไร่ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S1) ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

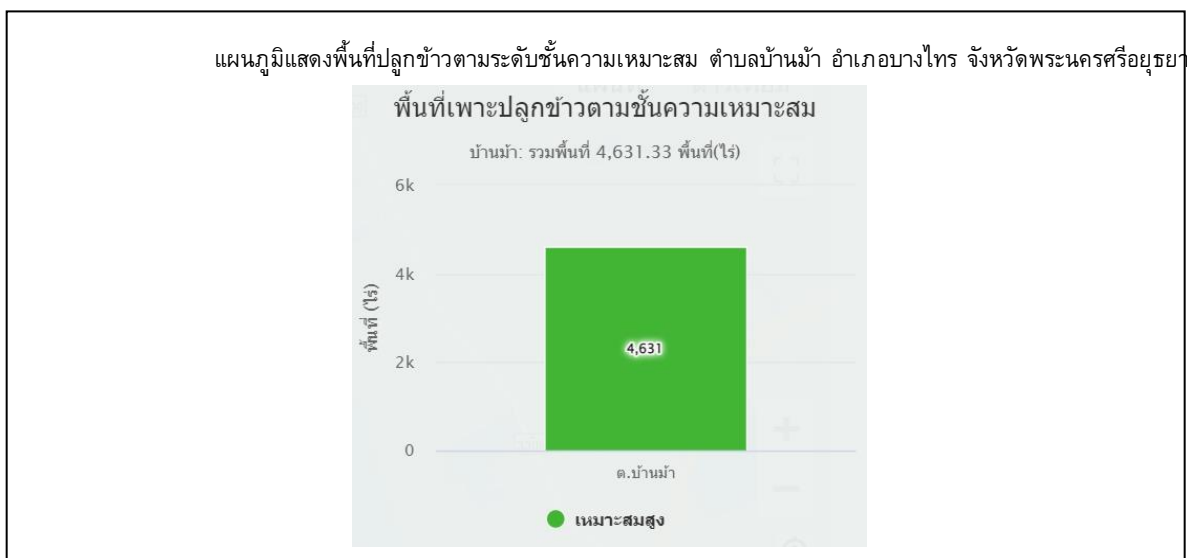
ตารางที่ 11 แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมตำบลบ้านม้า	4,631.33	-	-	-	4,631.33

(ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 12 แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 13 แสดงร้อยละพื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา: Agri-map, พ.ศ. 2567)

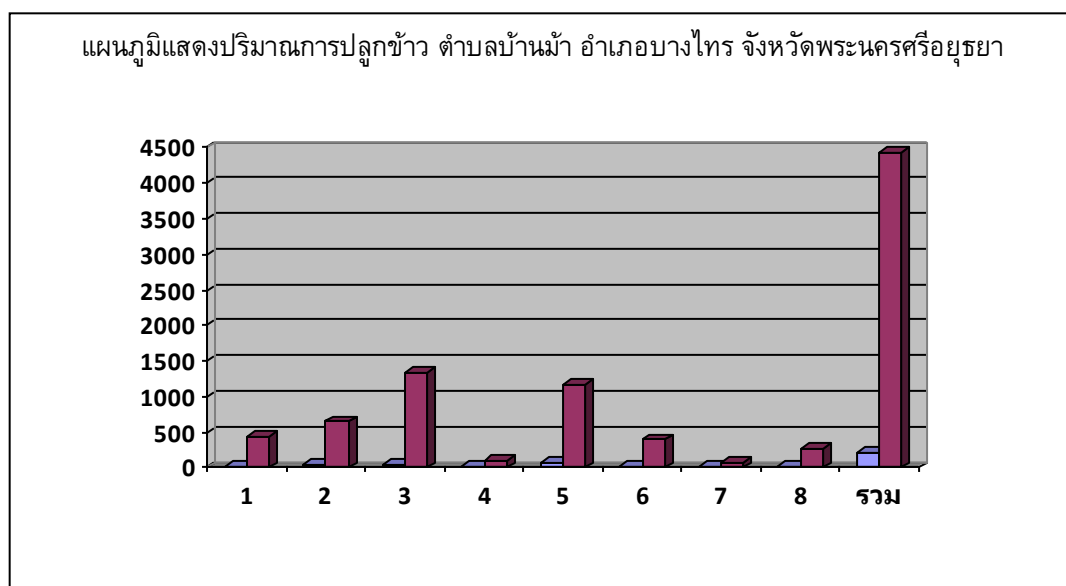
2) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่การปลูกข้าว จำนวน 4438 ไร่ 202 ครัวเรือน โดยมีพื้นที่ปลูกมาก หมู่ที่ 3 จำนวน 1,330.75 ไร่ จำนวน 52 ครัวเรือน รองลงมาคือหมู่ที่ 5 จำนวน 1,166.25 ไร่ 59 ครัวเรือน และ หมู่ที่ 2 จำนวน 648.5 ไร่ 32 ครัวเรือน ตามลำดับ

ตารางที่ 12 แสดงปริมาณการปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

หมู่ที่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
1	15	444	444	399.6	0.80
2	32	648.5	648.5	518.8	0.80
3	52	1330.75	1330.75	1064.6	0.80
4	7	109.25	109.25	87.4	0.80
5	59	1166.25	1166.25	933	0.80
6	19	394.5	394.5	315.6	0.80
7	3	66.5	66.5	53.2	0.80
8	16	278.25	278.25	222.6	0.80
รวม	202	4,438	4,438	3,594.8	-

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, พ.ศ. 2567)

ภาพที่ 14 แสดงปริมาณการปลูกข้าวตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : ข้อมูลทะเบียนเกษตรกร, พ.ศ. 2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต (เป็นเทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ในตำบล)

- 1) การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรปลูกส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ กข 31 กข 41 กข 57 หอมประทุม
- 2) การเตรียมดิน เกษตรกรส่วนใหญ่มีการเตรียมดินโดย ไถดะ ไถแปร และต้อนา
- 3) การปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกข้าวโดยการหว่านเมล็ดพันธุ์ข้าวออก อัตรา 25 กก./ไร่
- 4) ระบบการให้น้ำในแปลงนาเกษตรกร ทั้งหมดอาศัยระบบชลประทานและน้ำฝนเป็นหลัก
- 5) การดูแลรักษา เกษตรกรกำจัดวัชพืชโดยใช้แรงงานคนและสารเคมี มีการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชก่อนงอกควบคุมไปพร้อมกับการใช้สารเคมีกำจัดวัชพืชหลังงอก เกษตรกรมีการป้องกันกำจัดโรคใบขาว เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ฯลฯ
- 6) การใส่ปุ๋ย เกษตรกรใส่ปุ๋ยโดยใช้แรงงานคนและเครื่องจักรในการใส่ปุ๋ยเคมี และใส่ปุ๋ยเคมีจำนวน 2 ครั้ง ครั้งที่ 1 เมื่อข้าวอายุ 20 - 30 วัน ครั้งที่ 2 ข้าวอายุเดือน 60 วัน โดยใช้สูตร 16-12-8 ในอัตรา 25 กก./ไร่ และใส่ปุ๋ยสูตร 46-0-0 ในอัตรา 25 กก./ไร่
- 7) การเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการเก็บเกี่ยวข้าวโดยใช้เครื่องจักรในการเก็บเกี่ยว ส่วนใหญ่ ใช้รถเกี่ยวข้าว และใช้รถบรรทุกในการนำข้าวไปขายโรงสี
- 8) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว เกษตรกรมีการอัดฟางข้าว ไกลบตอซัง และใช้น้ำหมักใส่พร้อมการปล่อยน้ำเข้านา
- 9) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืชโดยใช้สารเคมี

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านม้า มีการปลูกข้าว ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว(นาปี)	←.....→			←	△			▽		→	△	→
ข้าว (นาปรัง)	←	←	▽								←	→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 15 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกแสดงปฏิทินการเพาะปลูกข้าว ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านม้า มีต้นทุนการผลิตข้าว โดยพื้นที่ในเขตชลประทาน นาปี มีต้นทุน 5,210 บาท และนาปรัง มีต้นทุน 5,450 บาท

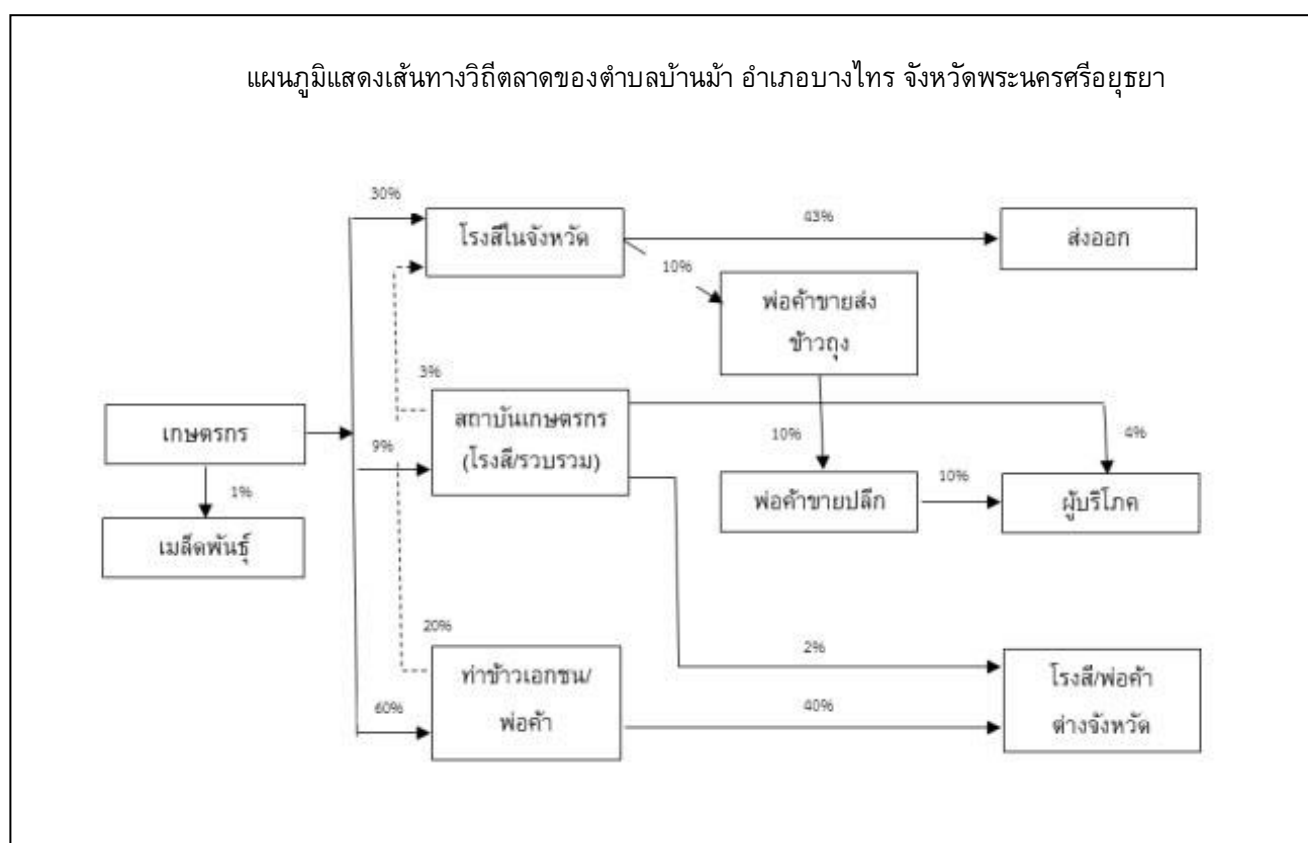
ตารางที่ 13 แสดงต้นทุนการผลิตข้าว ปี 2566 ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร , พ.ศ.2567)

รายการ	ในเขตชลประทาน		นอกเขตชลประทาน		หมายเหตุ
	นาปี (บาท/ไร่)	นาปรัง (บาท/ไร่)	นาปี (บาท/ไร่)	นาปรัง (บาท/ไร่)	
ค่าเตรียมดิน	250	250	-	-	
ค่าเมล็ดพันธุ์	420	420	-	-	
ค่าปุ๋ยเคมี	1,200	1,350	-	-	
สารกำจัดแมลง / วัชพืช	460	480	-	-	
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง / หล่อลื่น	850	850	-	-	
ค่าเช่าที่ดิน	1,200	1,200	-	-	
ค่าขนส่งข้าวไปโรงสี	100	100	-	-	
ค่าเก็บเกี่ยว	300	300	-	-	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	500	500	-	-	ค่าจ้างหว่านข้าว,หว่านปุ๋ย,ฉีดยา,ค่าแรง, กำจัดพันธุ์ปน
รวม	5,210	5,450	-	-	

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด (สถานการณ์การตลาดของตำบล)

(1) วิธีการตลาด (เป็นวิถีตลาดที่เกิดขึ้นในตำบล)

ในปัจจุบันเกษตรกรส่วนใหญ่มักขายผลผลิตให้โรงสีข้าวโดยตรง โดยจ้างรถบรรทุกขนส่งข้าวไปยังโรงสี ค่าขนส่งขึ้นอยู่กับระยะทางและจำนวนผลผลิต ข้าวเปลือกที่เกษตรกรนำไปขายจะมีความชื้นตั้งแต่ 25% ขึ้นไป โดยผู้รับซื้อจะตีราคาโดยหักลดความชื้นเบ็ดเสร็จทำให้เกษตรกรรู้สึกว่าได้ราคาต่ำ โดยข้าวเปลือกที่ผลิตได้จำหน่ายให้โรงสีข้าว ร้อยละ 99 ส่วนที่เหลือเก็บไว้ทำพันธุ์ข้าว ร้อยละ 1

ภาพที่ 16 แสดงวิถีการตลาด ตำบลบ้านม้า อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร , พ.ศ.2566)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

ตำบลบ้านม้า ไม่มีแหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านม้า ไม่มีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่

1.4.2 ชนิดสินค้า กล้วยน้ำว่า

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

การเลือกพื้นที่และการเตรียมพื้นที่ปลูก ควรเป็นที่ราบไม่มีน้ำท่วมขัง มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับการเจริญเติบโตตลอดฤดูปลูก ลักษณะดินเป็นดินร่วน หรือร่วนเหนียวปนทราย หรือดินร่วนปนทราย มีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง ปานกลาง (pH ประมาณ 5.5 - 7.5) มีการระบายน้ำได้ดี ถ้าเป็นที่ลุ่มควรยกทรงเพื่อระบายน้ำ

(2) พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า

ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน 25 ครัวเรือน 20 ไร่

ตารางที่ 14 แสดงพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลบ้านม้า

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า (ไร่)
บ้านม้า	25	20

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2566

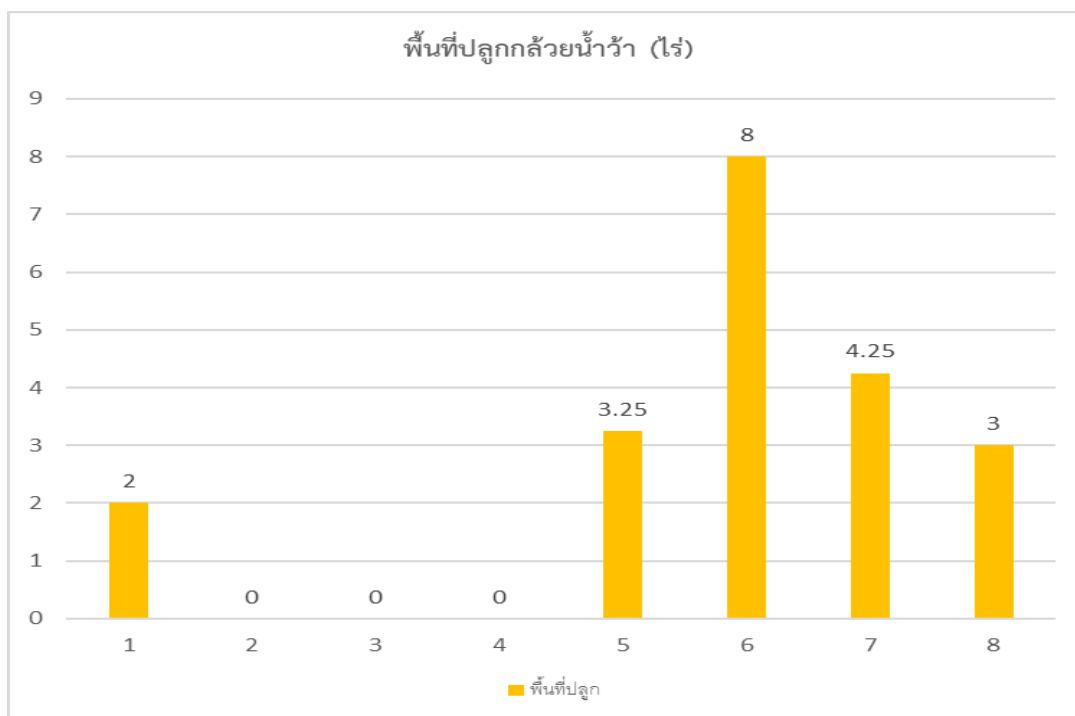
2) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่ปลูกกล้วยน้ำว่า จำนวน 20 ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ 6 จำนวน 8 ไร่ รองลงมาคือ หมู่ 7 จำนวน 4.25 ไร่ และ หมู่ 5 จำนวน 3.25 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 15 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว่า ตำบลบ้านม้า

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อ ไร่ (ตัน)
1	2	2	2	1.80	0.9
5	4	3.25	3.25	2.90	0.9
6	12	8	8	7.20	0.9
7	4	4.25	4.25	3.82	0.9
8	3	2.50	2.50	2.30	0.9
รวม	25	20	20	18	0.9

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567

ภาพที่ 17 แสดงปริมาณการปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(1) การใช้พันธุ์ดี

กล้วยชอบอากาศร้อนชื้น ถ้าอุณหภูมิต่ำกว่า 14 องศาเซลเซียส จะชะงักการเจริญเติบโต ดังนั้นดินฟ้าอากาศของประเทศไทย จึงเหมาะแก่การปลูกกล้วยมาก กล้วยชอบดินปนทราย ที่มีลักษณะร่วน มีการระบายน้ำและอากาศหมุนเวียนได้ดี หากมีหน่อมากเกินไป ควรเอาออกบ้าง เพื่อมิให้แย่งอาหารจากต้นแม่ ควรเก็บหน่อไว้สัก 1 - 2 หน่อ เพื่อให้เป็นตัวพุ่มต้นแม่ การกำจัดหน่ออาจใช้เสียมคมๆ หรือมีดแซะลงไป หรือใช้มีดตัดแล้วคว้านหน่อที่อยู่เหนือดิน แล้วหยอดน้ำมันก๊าดที่บริเวณจุดเจริญ เพื่อยับยั้งการเจริญต่อไป ถ้ากล้วยอยู่ระหว่างออกดอกไม่ควรแซะหน่อ เพราะจะกระทบกระเทือนถึงต้นได้ เกษตรกรส่วนใหญ่นิยม ซื้อท่อนพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้ และบางรายซื้อต้นพันธุ์จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะได้ต้นพันธุ์ที่ปลอดโรค มีคุณภาพ ตรงตามพันธุ์เดิม และควรเลือกต้นกล้าที่สมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(2) การเตรียมดิน

การเตรียมดิน ไถพโลกลับดินลึกประมาณ 30 เซนติเมตร ตากดินนาน 7-10 วัน เพื่อกำจัดวัชพืช จากนั้นใส่ปุ๋ยหมักที่ขยายเชื้อไตรโคเดอร์มา อัตรา 100-200 กรัมต่อหลุม ป้องกันโรคตายพราย และไถพรวนกลับ ถ้าพื้นที่เป็นดินเหนียวหรือบริเวณที่มีน้ำท่วมขัง ควรยกร่อง และปลูกบนแนวสันร่อง ระยะที่เหมาะสมคือ 2.5 x 2.5 เมตร จำนวนต้นเฉลี่ย 200 - 250 ต้น/ไร่

(3) การปลูก

ปลูกด้วยหน่อใบแคบ หรือต้นพันธุ์ที่ได้จากการเพาะปลูกเลี้ยงเนื้อเยื่อ โดยเตรียมหลุมปลูกขนาด 50x50x50 เซนติเมตร ผสมดินปุ๋ยคอกจำนวน 5 กิโลกรัม และปุ๋ยร็อคฟอสเฟส จำนวน 50 กรัม เข้าด้วยกันใน หลุมให้สูงประมาณ 2 ใน 3 ของหลุม ยกถุงกล้าต้นไม้วางในหลุมโดยระดับของดินในถุงสูงกว่าระดับดินปากหลุมเล็กน้อยใช้มีดที่คมกรีดถุงจากกันถุงขึ้นมาถึงปากหลุมทั้ง 2 ด้าน (ซ้ายและขวา) จากนั้นดึงถุงพลาสติกออกโดยระวังอย่าให้ดินแตก กลบดินที่เหลือลงในหลุม กดดินบริเวณโคนต้นให้แน่น คลุมดินบริเวณโคนต้นด้วยฟางข้าว หรือหญ้าแห้ง และรดน้ำให้ชุ่ม

(4) ระบบการให้น้ำ

ปริมาณของการให้น้ำขึ้นอยู่กับสภาพพื้นที่ ความชุ่มชื้นของดิน ปริมาณลมที่พัดผ่าน จะทำให้การคายน้ำมาก จึงไม่ควรปล่อยให้ผิวหน้าดินแห้งติดต่อกันเป็นเวลานาน เนื่องจากรากจะหาอาหารอยู่บริเวณผิวดิน จึงทำให้หยุดชะงักการเจริญเติบโต โดยปริมาณน้ำที่เหมาะสมที่สุดสำหรับกล้วยอยู่ระหว่าง 17 - 20 ลิตร ต่อต้นต่อวัน

(5) การดูแลรักษา

การตัดแต่งหน่อกล้วยน้ำว้า : สามารถตัดแต่งหน่อ_หลังจากปลูกประมาณ 3 - 4 เดือน จะมีหน่อขึ้นมารอบ ๆ โคนให้ตัด ไปเรื่อยจนกว่าจะเริ่มออกปลี หรือหลังปลูกแล้วประมาณ 7 - 8 เดือน ควรมีการไว้หน่อทดแทน 1 - 2 หน่อ โดยหน่อที่ 1 และที่ 2 ควรมียายุห่างกันประมาณ 4 เดือน เพื่อให้ผลกล้วยมีความอุดมสมบูรณ์ โดย เลือกหน่อที่อยู่ในทิศทางที่ตรงกันข้าม

การตัดแต่งใบกล้วยน้ำว้า : ควรทำการตัดแต่งช่วงที่ต้นเริ่มโตจนถึงเก็บเกี่ยว โดยเลือกใบแก่ และใบที่เป็นโรคออก ตัดให้เหลือประมาณ 7 - 12 ใบ เพื่อป้องกันต้นกล้วยโคนช่วงออกปลี เพื่อใช้ใบปรุงอาหาร และเพิ่มความเจริญเติบโตของผลกล้วย

(6) การใส่ปุ๋ย

ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 หรือ 15-15-15 อัตรา 1 กิโลกรัม ต้น/ปี โดยแบ่งใส่ 4 ครั้ง ๆ ละ 250 กรัม
ครั้งที่ 1 ใส่หลังปลูก 1 สัปดาห์ ใช้สูตร 15-15-15
ครั้งที่ 2 ใส่หลังจากครั้งที่ 1 ประมาณ 3 เดือน ใช้สูตร 15-15-15
ครั้งที่ 3 ใส่หลังจากครั้งที่ 2 ประมาณ 3 เดือน ใช้สูตร 15-15-15
ครั้งที่ 4 ใส่หลังจากครั้งที่ 3 ประมาณ 3 เดือน ใช้สูตร 13-13-21

(7) การเก็บเกี่ยว

การเก็บเกี่ยว เริ่มต้นด้วยการตัดเครือกล้วยหลังจากกล้วยออกปลี 100-120 วัน แล้วตัดแบ่งเป็นหวีบ่มให้สุก โดยเรียงกล้วยทับกัน 3-5 ชั้น คลุมด้วยผ้าพลาสติกไว้ 24 ชั่วโมง แล้วเปิดผ้าออก วางพักไว้ 4-6 วัน แต่หากระยะเวลาในการขนส่งนาน อาจตัดกล้วยเมื่อความแก่ประมาณ 75% การดูลักษณะความอ่อนแก่ของกล้วยจากลักษณะผล เช่น ดูขนาดลูกกล้วย เหลี่ยมกล้วย หรือใช้วิธีการนับอายุจากวันแทงปลี หรือวันตัดปลี

(8) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว หลังจากตัดเครือกล้วยแขวนไว้บนราว ปล่อยให้ยางไหลจนแห้ง ทำความสะอาดผลหรือบริเวณปลายผลที่มีกลีบแห้งติดอยู่ออกให้หมด แยกเครือกล้วยออกเป็นหวี ๆ อย่างระมัดระวังอย่าให้ รอย

ตัดชำ คัดเลือกผลที่มีรอยตำหนิ หวีที่ไม่ได้ขนาดออก จุ่มในน้ำผสมสารไฮอาเบนดาโซล แล้วผึ่งลมหรือเป่าให้แห้ง จากนั้นนำไปย้งโรงเรือนเพื่อคัดขนาดบรรจุ

(9) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

1. โรคตายพราย (Panama disease หรือ Fusarium wilt) เกิดจากเชื้อรา *Fusarium oxysporum f.sp. Cubense* เข้าทำลายราก และมีการเจริญเข้าไปในท่อน้ำ ท่ออาหาร ทำให้เกิดอุดตัน ใบจึงมีอาการขาดน้ำ เหี่ยวเฉา และเปลี่ยนเป็นสีเหลือง หักพับ การเจริญจะชะงักงัน และตายในที่สุด โรคนี้สามารถระบาดไปทางดิน ดังนั้นต้นที่อยู่ในบริเวณนั้นจะถูกโรคนี้ทำลายหมด จึงควรทำความสะอาดโคนกอกล้วย อย่าให้รก ทำทางระบายน้ำให้ดี และราดด้วยแคลแพน 40 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร

2. โรครากเน่าและต้นกล้าเหี่ยว สาเหตุ : เชื้อรา *Fusarium oxysporum*

ลักษณะอาการ : ต้นกล้าแสดงอาการเหี่ยว บริเวณรากบางส่วนเปลี่ยนจากสีขาวเป็นสีน้ำตาล พบในช่วงอนุบาลต้นกล้าในเรือนเพาะชำ การป้องกันกำจัด ได้แก่ ใช้วัสดุเพาะกล้าที่เป็นขุยมะพร้าว ขี้เถ้าแกลบ หรือวัสดุอื่น ผสมกับดินปลูกในอัตราส่วนที่ พอเหมาะ ควรแยกต้นกล้าที่เริ่มแสดงอาการเหี่ยวออกจากต้นปกติ และรีบเปลี่ยนวัสดุปลูกใหม่ ก่อนปลูกจุ่มต้นกล้าในสารเคมีกำจัดเชื้อรา เช่น คอปเปอร์ออกซีคลอไรด์ ฟอสอีทิล อะลูมิเนียม หรือฟิซีเอ็นบี ผสมอีทีไดอะโซล เพื่อยับยั้งการเจริญของเชื้อราสาเหตุที่อาจปนเปื้อนอยู่บนกล้า รวมทั้ง ผสมเชื้อราปฏิปักษ์ไตรโคเดอร์มา (*Trichoderma harzianum*) ในวัสดุเพาะกล้า

3. ตัวงวงเงาะต้น (banana stem weevil) ชื่อวิทยาศาสตร์ *Oebiporus olivier* (Coleoptera: Curculionidae) ลักษณะทั่วไป ตัวเต็มวัยมีสีดำเลื่อมเป็นมัน ขนาดลำตัวยาว 1.5-2 เซนติเมตร มีขนาดใหญ่กว่าตัวงวงไซเหง้า ลักษณะการทำลาย หนอนกัดกินเนื้อเยื่อต้นกล้วยเข้าไปถึงไส้กลางลำต้น ภายนอกมองเห็นเป็นรูพรุน ทำให้ต้นกล้วยตาย หากเข้าทำลายในระยะใกล้ออกปลีจนถึงตกเครือจะทำให้เครือหักพับกลางต้น หรือเหี่ยวเฉา ต้นตาย

การป้องกันกำจัด ได้แก่

- นำต้นกล้วยที่ตัดแล้วออกนอกแปลงปลูก เพื่อป้องกันไม่ให้เป็นที่อาศัยของตัวงวงเงาะลำต้น
- ตัดต้นกล้วยที่เก็บเกี่ยวแล้วบริเวณโคนต้นยาวประมาณ 30-40 เซนติเมตร ผ่าครึ่งแล้ววางหน้าที่ผ่า ติดผิวดิน ใช้ใบกล้วยคลุมไว้ เพื่อให้ท่อนกล้วยคงความสดนานขึ้น วางไว้อย่างน้อย 20 จุด โดยทิ้งช่วงห่างระหว่างต้น 20 ต้น ตรวจนับจำนวนแมลงทุก 3-4 วัน ถ้าพบแมลงมากกว่า 4 ตัวต่อกับดัก แสดงว่ามีการระบาด ควรฉีดพ่น สารเคมีฆ่าแมลง
- ใช้สารเคมี เช่น ไบเฟนทริน ฟิโปรนิล หรือโปรไทออส ตามอัตราที่แนะนำตามฉลาก

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในตำบลบ้านม้า มีการปลูกกล้วยน้ำว้า ดังนี้

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
กล้วยน้ำว้า	←→ △							←	▽			→

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 18 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2566)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านม้า มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน 7,040 บาท

ตารางที่ 16 แสดงต้นทุนการผลิตกล้วยน้ำว้า ปี 2566 ตำบลบ้านม้า (ต่อไร่/รอบ/ปี)

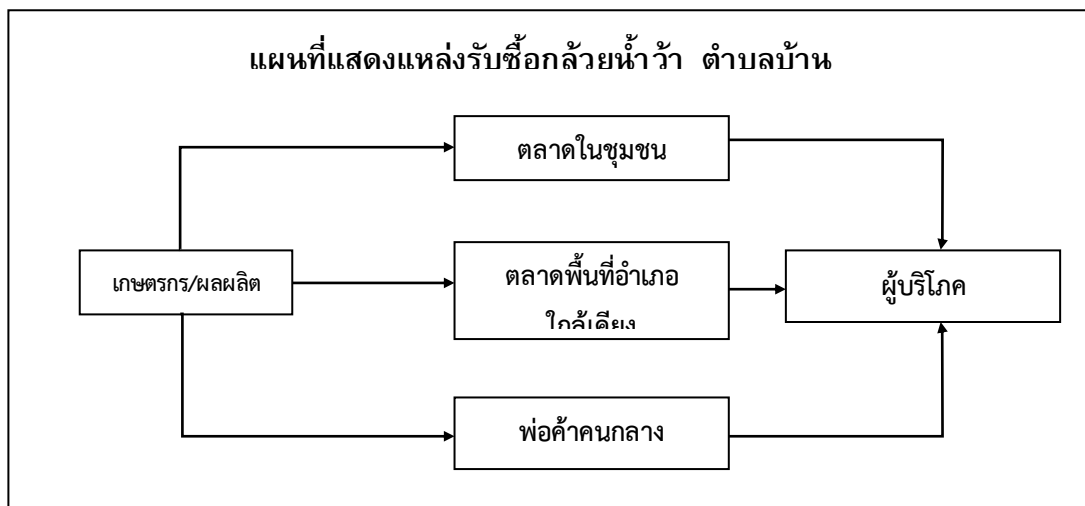
รายการ	ค่าใช้จ่าย (บาท/ไร่)	หมายเหตุ
ไถพรวน	250	
หน่อพันธุ์กล้วยน้ำว้า	3,000	ระยะปลูก 4 x 4 เมตร
ค่าจ้างปลูก	300	
ยาคุมวัชพืช (2 ครั้ง)	300	
ปุ๋ยเคมี .....50..... กก./ไร่ (....3... ครั้ง)	1,200	
ปุ๋ยอินทรีย์ .....50..... กก./ไร่ (....2...ครั้ง)	350	
ให้น้ำ ..... ครั้ง/เดือน	1,000	
เก็บเกี่ยวกลังกรัมละ ..... บาท	600	300 บาท/คน
รวม	7,040	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(1) วิธีการตลาด

จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง โดยบางรายมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต และเกษตรกรจะแบ่งผลผลิตบางส่วนไว้บริโภคในครัวเรือน

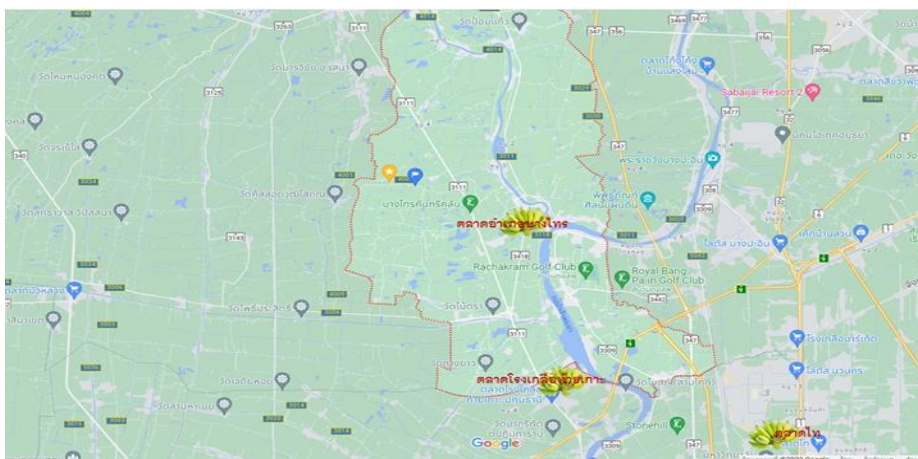

ภาพที่ 19 แสดงวิถีตลาดของกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

การจำหน่ายกล้วยน้ำว้าของเกษตรกรในตำบลบ้านม้าเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับผู้ซื้อโดยตรง/รวดเร็ว บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ 20 แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านม้า ไม่มีเกษตรกรต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

1.4.3 ชนิดสินค้า มะม่วง

1) พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

(1) เขตความเหมาะสม

สามารถเจริญเติบโตได้ดีในดินเกือบทุกสภาพ พื้นที่ปลูกควรเป็นพื้นที่ดอน น้ำไม่ท่วมขัง กรณีพื้นที่เป็นที่ลุ่มจะต้องยกทรงเพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง และดินควรเป็นดินร่วนหรือดินร่วนปนทราย ดินร่วนเหนียวที่มีความอุดมสมบูรณ์ สามารถระบายน้ำได้ดี และควรมีดินความเป็นกรดต่างอยู่ระหว่าง (pH) 5.5-7.5

(2) พื้นที่ปลูกมะม่วง

ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน 16 ครัวเรือน 13.50 ไร่

ตารางที่ 17 แสดงพื้นที่ปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า

ตำบล	จำนวนเกษตรกร (ครัวเรือน)	พื้นที่ปลูกมะม่วง(ไร่)
บ้านม้า	16	13.50

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567

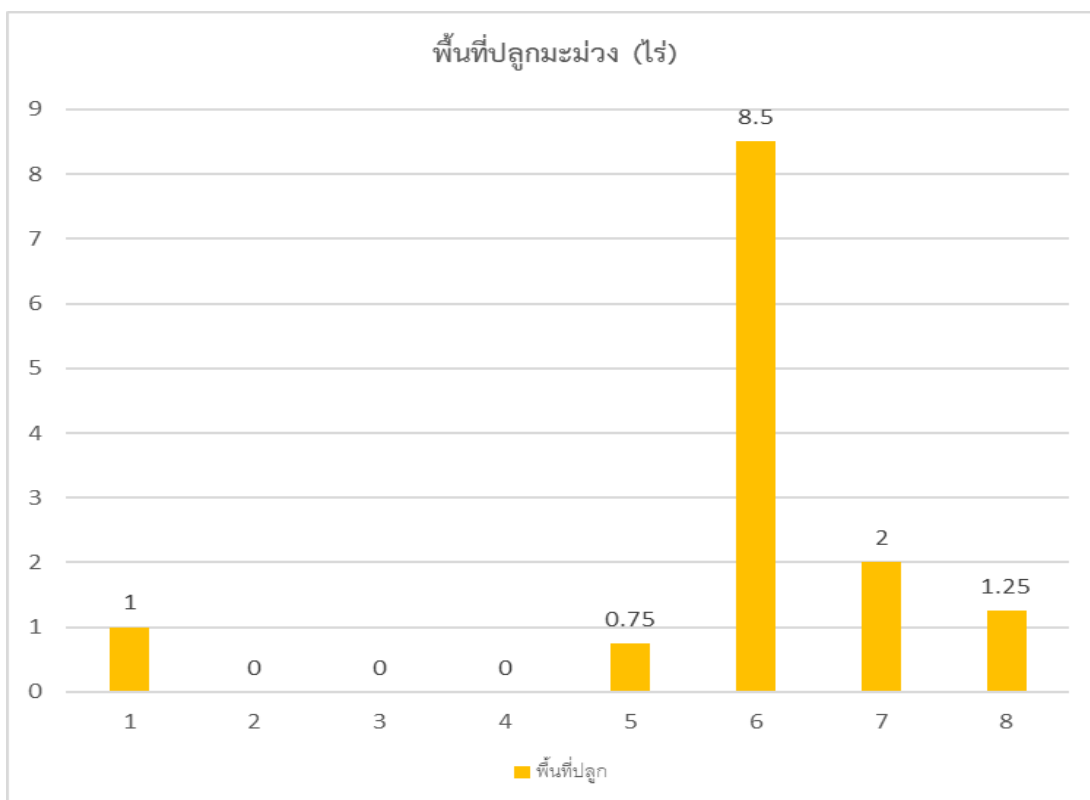
2) ปริมาณการผลิต

ตำบลบ้านม้า มีพื้นที่ปลูกมะม่วง จำนวน 13.50 ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ หมู่ 6 จำนวน 8.50 ไร่ รองลงมาคือ หมู่ 7 จำนวน 2 ไร่ และ หมู่ 8 จำนวน 1.25 ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ 18 แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า

หมู่	ครัวเรือน เกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บ เกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อ ไร่ (ตัน)
1	1	1	1	0.9	0.9
5	2	0.75	0.75	0.65	0.9
6	9	8.50	8.50	0.76	0.9
7	2	2	2	1.80	0.9
8	2	1.25	1.25	1.12	0.9
รวม	16	13.50	13.50	5.23	0.9

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567

ภาพที่ 21 แสดงปริมาณการปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

3) สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต

(1) การใช้พันธุ์ดี

ใช้ต้นพันธุ์ที่ได้จากการขยายพันธุ์ด้วยการติดตา การตอน หรือการทาบกิ่ง ซึ่งจะได้ต้นพันธุ์ที่ตรงตามพันธุ์เดิม และเลือกต้นพันธุ์ที่มาจากแหล่งที่เชื่อถือได้ ต้นกล้าสมบูรณ์ แข็งแรง ไม่มีอาการของโรค และการทำลายของแมลงศัตรูพืช

(2) การเตรียมดิน

ดินที่เหมาะสมคือ ดินร่วน ร่วนเหนียว หรือร่วนปนทราย มีอินทรีย์วัตถุมาก ระบายน้ำและถ่ายเทอากาศดี ในพื้นที่ลุ่มน้ำท่วมถึง เช่น ที่ราบริมฝั่งแม่น้ำต่างๆ ต้องยกร่องเช่นเดียวกับการปลูกไม้ผลอย่างอื่น เพื่อไม่ให้น้ำท่วมถึงโคนต้นได้ ขนาดของร่องกว้างอย่างน้อย 6 เมตร ร่องน้ำกว้างอย่างน้อย 1.5 เมตร เมื่อขุดยกร่องเสร็จแล้ว ให้ปรับปรุงดินให้ร่วนซุย โดยการขุดตากดิน ใส่ปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก หรือถ้าดินเหนียวมากให้โรยปูนขาวลดความเป็นกรดของดิน

(3) การปลูก

- ระยะเวลาปลูกที่เหมาะสม ในพื้นที่ลุ่ม ระหว่างต้น 4-5 เมตร ขนาดหลุมกว้าง 50x50x50 เซนติเมตร ช่วงเวลาที่เหมาะสมในการปลูกเป็นช่วงต้นฤดูฝน (ปลายเดือนเมษายน - ต้นเดือนพฤษภาคม) แต่หากมีน้ำชลประทานสามารถปลูกได้ตลอดทั้งปี

- เตรียมหลุม ขนาดหลุมกว้าง 50x50x50 เซนติเมตร ระยะห่าง 4x6 เซนติเมตร ปลูกกลาร่อง ระยะห่างระหว่างต้น 4-5 เมตร ใส่ปุ๋ยคอกรองก้นหลุม อัตรา 2-5 กิโลกรัม และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 200 - 300 กรัมต่อหลุม

- นำต้นมะม่วงลงกลางหลุม ใส่ดินให้เต็มหลุม ปักไม้ยึดลำต้น รดน้ำให้ชุ่ม และคลุมโคนต้นด้วยฟางแห้ง เพื่อเป็นการรักษาความชื้น

(4) ระบบการให้น้ำ

วิธีการให้น้ำมี 2 วิธี

1. การใช้ระบบให้น้ำแบบหัวเหวี่ยงเล็ก(มินิสปริงเกอร์) การปฏิบัติงานทำได้สะดวก ประหยัดแรงงานและพืชได้น้ำสม่ำเสมอ

2. การให้น้ำแบบสายยางรดหรือแบบปล่อยตามร่องขนาดเล็ก มีต้นทุนต่ำกว่าระบบแรก แต่ควบคุม ปริมาณน้ำที่ให้พืชได้ยาก ไม่สม่ำเสมอ ใช้น้ำและเวลามากกว่าระบบหัวเหวี่ยงเล็ก

ความถี่ของการให้น้ำขึ้นอยู่กับเนื้อดินและสภาพอากาศ ดินที่มีเนื้อดินเป็นดินทรายให้น้ำ 2-3 วันต่อครั้ง เนื้อดินเป็นดินเหนียวให้น้ำ 4-5 วันต่อครั้ง อาจใช้วิธีสังเกตจากความชื้นดิน และสภาพของใบมะม่วง ประกอบการวางแผนให้น้ำก็จะได้ผลดียิ่งขึ้น และในช่วงก่อนมะม่วงออกดอก จะต้องรดให้น้ำจนกว่ามะม่วงเริ่มแทงช่อดอกแล้วจึงจะเริ่มให้น้ำอีก ซึ่งหลังจากการปลูกใหม่ ถ้าฝนไม่ตก ควรรดน้ำให้ทุกวัน และค่อยๆ ห่างขึ้นเป็น 3 - 4 วันต่อครั้ง จนกว่าต้นมะม่วงจะตั้งตัวได้

(5) การดูแลรักษา

การตัดแต่งกิ่ง เป็นการกำจัดทรงหรือสร้างทรงพุ่มมะม่วง และเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตโดยตัดแต่งกิ่งแบบเปิดกลางทรงพุ่ม ควบคุมความสูงในระยะที่ทำงานได้สะดวก 2.5-3 เมตร ความกว้างทรงพุ่มประมาณ 4 เมตร เพื่อเพิ่มผลผลิต เน้นทรงพุ่มโปร่ง แสงส่องผ่านได้โดยเลือกลำต้นหลัก 1 ลำต้น ความสูง 75 -100 เซนติเมตร ทำลายตายอด ทำให้ตาข้างผลิเกิดเป็นกิ่งแขนง คัดเลือกกิ่งไว้ในทิศทางที่ต้องการ 3-5 กิ่งและเลือกกิ่งไว้อีก 2-3 ครั้ง ตามขนาดทรงพุ่มที่ต้องการ โดยขนาดพุ่มต้นควรคำนึงถึงความสะดวกในการดูแลรักษาและเก็บเกี่ยว และตัดแต่งกิ่งที่ไม่ต้องการออก เช่น กิ่งที่โรคและแมลงทำลาย กิ่งกระโดง กิ่งไขว้ กิ่งไม่สมบูรณ์ กิ่งที่ผลิบริเวณ ปลายกิ่งที่แน่นมากเกินไปออก

(6) การใส่ปุ๋ย

มะม่วงอายุ 1-2 ปี ในช่วงต้นฤดูฝน ใช้ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น/ปี แบ่งใส่ 2 ครั้ง โดยขุดรอบโคนต้น ใส่ปุ๋ย แล้วกลบดิน หรือใส่ปุ๋ยยูเรีย ผสมน้ำ 20 ลิตร รดที่ต้นกล้าเดือนละ 2 ครั้ง จะช่วยให้ต้นกล้าเจริญเติบโตได้ดี และใส่ปุ๋ยตามระยะการเจริญ

- ระยะบำรุงต้น หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตและตัดแต่งกิ่ง ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น
  - ระยะเร่งสร้างดอก ก่อนดอกมะม่วงออก 2-3 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น ถ้าต้นอายุมาก ให้ใส่ปุ๋ยคอกเพิ่ม 2-4 กิโลกรัม/ต้น
  - ระยะบำรุงผล หลังดอกบาน 1 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น
  - ระยะปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ก่อนเก็บเกี่ยว 1 เดือน ใส่ปุ๋ยสูตร 13-13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัม/ต้น
- (7) การเก็บเกี่ยว

สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตอายุประมาณ 120 วันหลังจากดอกบาน โดยวิธีเก็บสามารถเก็บด้วยมือ หรือใช้ตระกร้อติดใบมีดตัดข้าวและควมมีข้าวยาวไม่น้อยกว่า 1-2 นิ้วเพื่อป้องกันยางไหล นำผลใส่ตระกร้า ไม่ควรวางผลมะม่วงลงพื้นดิน และตากแดด ช่วงเวลาในการเก็บควรเก็บในช่วงเช้า บ่าย หรือเย็น ไม่ควรเก็บผลมะม่วงในช่วงแดดจัด

(8) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

- เก็บเกี่ยวผลที่อายุเหมาะสม และระมัดระวังการชอกช้ำและการสูญเสีย
  - ลดอุณหภูมิโดยใช้พัดลมเป่าระบายความร้อน เพื่อยืดอายุการเก็บรักษา
  - หลังเก็บเกี่ยวประมาณ 1 เดือน ตัดแต่งกิ่งให้เสร็จพร้อมกันในแต่ละแปลง หลังตัดกิ่ง 2 สัปดาห์
- พ่นปุ๋ยโพแทสเซียมไนเตรท (13-0-46) อัตรา 200 กรัม/น้ำ 20 ลิตร เพื่อให้แตกใบอ่อนพร้อมกัน
- กำจัดวัชพืชที่ปกคลุมพื้นที่สวน

(9) การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรู

1. โรคแอนแทรคโนส (anthracnose : *Colletotrichum gleosporioides*, Penz) เข้าทำลายกับทุกส่วนของต้น อาการบนใบจะเห็นเป็นจุดๆ สีน้ำตาลดำ และขยายตัวออกเป็นแผลแห้งๆ ขอบแผลมีสีเข้ม ที่ใบ กิ่ง ช่อดอก และผล ทำให้ใบเป็นรูพรุนทั่วไป ถ้าเป็นกับใบอ่อนหรือยอดอ่อน จะทำให้ใบบิดเบี้ยวและยอดแห้ง ถ้าเกิดที่ดอกจะทำให้ดอกกร่วง ถ้าเกิดกับผลอ่อนจะทำให้ผลนั้นแฉะแกร็น ไม่เจริญเติบโต ส่วนผลที่มีขนาดเล็ก ถ้าเป็นโรคนี้อาจร่วงไปเลย

การป้องกันและกำจัด

ตัด ทำลาย และพ่นสารกันเชื้อรา เช่น ไซเนบ (Zineb), แมนเซทดี (Manzate-D), หรือ เบนเลท 50 จำนวน 10-12 กรัม ต่อน้ำ 20 ลิตร ทุกๆ 7-10 วัน โดยเฉพาะในระยะที่มีอากาศชุ่มชื้นมาก เช่น ในฤดูฝน

2. โรคราแป้ง (Powdery mildew) เกิดจากเชื้อรา *Oidium mangiferae* Benthet โดยมีอาการเกิดเป็นผงสีขาวปกคลุมบริเวณ ก้านช่อดอก ทำให้เนื้อเยื่อของก้านช่อดอกช้ำเป็นสีน้ำตาลอ่อน เมื่อเชื้อสาเหตุของโรคเข้าทำลายที่ดอก จะทำให้ดอกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลและหลุดร่วงไปในที่สุด สาเหตุของโรคราแป้งจากเชื้อรา *Oidium mangiferae* Benthet อาการของโรคราแป้ง เกิดมากบนก้านช่อดอก และ ดอก ก้านช่อดอก เกิดเป็นผงสีขาวปกคลุม ทำให้เนื้อเยื่อของก้านช่อดอกช้ำเป็นสีน้ำตาลอ่อน เมื่อเชื้อสาเหตุโรคราแป้งเข้าทำลายที่ดอก ทำให้ดอกเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลดำและหลุดร่วงไป เหลือแต่ก้านช่อดอก และ ปลายก้านช่อดอกมักจะเห็นผงสีขาวของเชื้อราขึ้นปกคลุม บางครั้งจะสามารถสังเกตเห็นโรคนี้นบนใบได้ด้วย มีขุยของเส้นใยสีขาวด้านใต้ใบ ใบบิดม้วนงอ แพร่ระบาดในสภาพอากาศหนาวเย็นตลอดปี มักพบการระบาดระยะช่อดอกมะม่วงในฤดูหนาว จะพบการระบาดมากในเดือน ธันวาคม- กุมภาพันธ์ พบการระบาดของโรคนี้นเมื่ออากาศ แห้ง และเย็น

การป้องกัน และจัดการกับโรค

ในสภาพอากาศแห้งและเย็น ช่วงมะม่วงออกดอกต้องหมั่นตรวจหาลักษณะอาการของโรคราแป้งบนช่อดอก มะม่วงอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่อดอกที่อยู่บริเวณชายพุ่ม ช่อดอกที่ออกป็นกลุ่ม หรือเป็นกระจุกที่ค่อนข้างแน่นทึบ หรือช่อดอกที่อยู่ในสภาพที่ค่อนข้างร่ม เหล่านี้เป็นสภาพที่เหมาะสมต่อการเข้าทำลายของเชื้อราสาเหตุ โรคราแป้ง หากพบเห็นอาการของโรค ต้องพ่นสารป้องกันกำจัดโรคพืชทันที

สารป้องกันกำจัดโรคพืชที่มีประสิทธิภาพเช่นสารในกลุ่มรหัส 1(เบนโนมิล คาร์เบนดาซิม ไธอะเบนดาโซล ไทโอฟาเนทเมทิล) สารกลุ่มรหัส 3 (ไตรฟอรีน โพรคลอราซ ไดฟิโนโคนาโซล อีพ็อกซีโคนาโซล เฮกซาโคนาโซล ไมโคลบิวทานิล โพรพิโคนาโซล ทีบูโคนาโซล และ เตตรานาโซล เป็นต้น) และสารกลุ่มรหัส 11 (อะซ็อกซีสโตรบิน ไพราโคลสโตรบิน ครีโซซิมเมทิล และ ไตรฟลักซีสโตรบิน เป็นต้น) และเพื่อป้องกันการติดของเชื้อต่อสารป้องกันกำจัดโรคพืช ควรพ่นสลับหรือผสมกับสารประเภทสัมผัส เช่น แมนโคเซบ โพรพิเนป คลอโรทาโลนิล เป็นต้น

4) ปฏิทินการเพาะปลูก

หากมีระบบน้ำชลประทานมะม่วงสามารถปลูกได้ทุกฤดูกาล แต่ถ้าหากไม่มีน้ำให้ปลูกช่วงต้นฤดูฝน (ต้นเดือนเมษายน -พฤษภาคม)

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
มะม่วง (ชลประทาน)												

สัญลักษณ์

←→ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

←.....→ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

ภาพที่ 22 แสดงปฏิทินการเพาะปลูกมะม่วง ตำบลบ้านม้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

5) ต้นทุนการผลิต

ตำบลบ้านม้า มีต้นทุนการผลิตโดยพื้นที่ในเขตชลประทานมีต้นทุน เป็นเงิน 20,050 บาท

ตารางที่ 19 แสดงต้นทุนการผลิตมะม่วง ปี 2566 ตำบลบ้านม้า (ต่อไร่/รอบ/ปี)

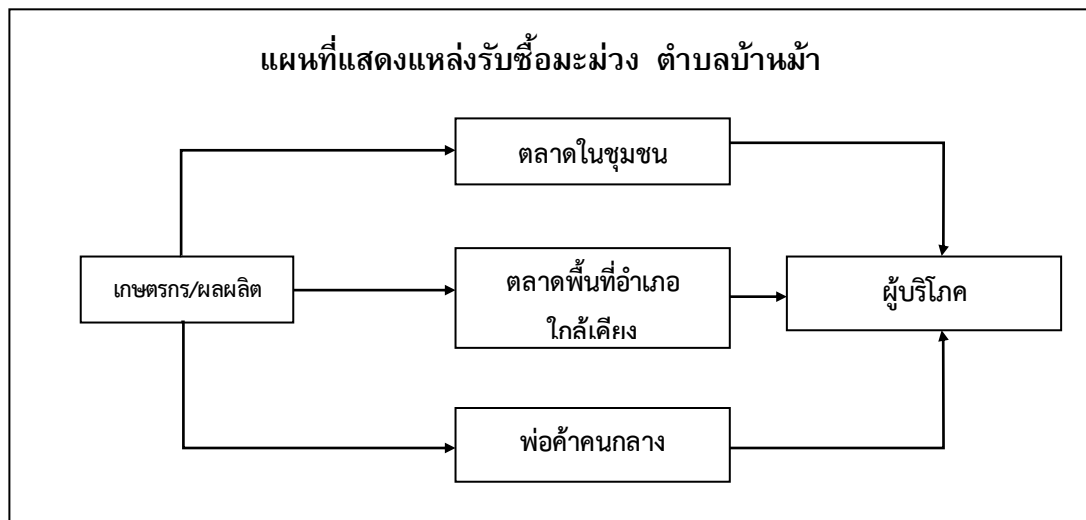
รายการ (ตัวอย่าง)	ค่าใช้จ่าย (บาท)	หมายเหตุ
ไถดะ	250	ครั้งแรก
ไถแปร	-	
ไถยกร่อง	10,000	ครั้งแรก
พันธุ์มะม่วง	2,000	ครั้งแรก
ปลูก	-	
ยาคุมวัชพืช	900	3 ครั้ง
กลบร่อง	-	
ดายหญ้า	-	
ปุ๋ยคอก อัตรา 200 กก./ไร่	1,200	
ปุ๋ยเคมี 25-7-25 อัตรา 50 กก./ไร่	1,500	
ค่าแรงใส่ปุ๋ย (วันละ 300 บาท)	-	
ให้น้ำ (ดูตามความชื้น)	1,000	น้ำมัน
เก็บเกี่ยวต้นละ 25 บาท (คละเกรด)	1,200	
บรรทุกต้นละ - บาท	-	
ค่าจ้างดูแลรักษารวมปลูก (ต่อปี)	2,000	
ค่าเช่าที่	-	
รวม	20,050	

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

6) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(1) วิธีการตลาด

จำหน่ายผลผลิตในตลาดภายในชุมชน และส่งจำหน่ายตลาดในพื้นที่อำเภอใกล้เคียง และมีพ่อค้าคนกลางมารับซื้อผลผลิต

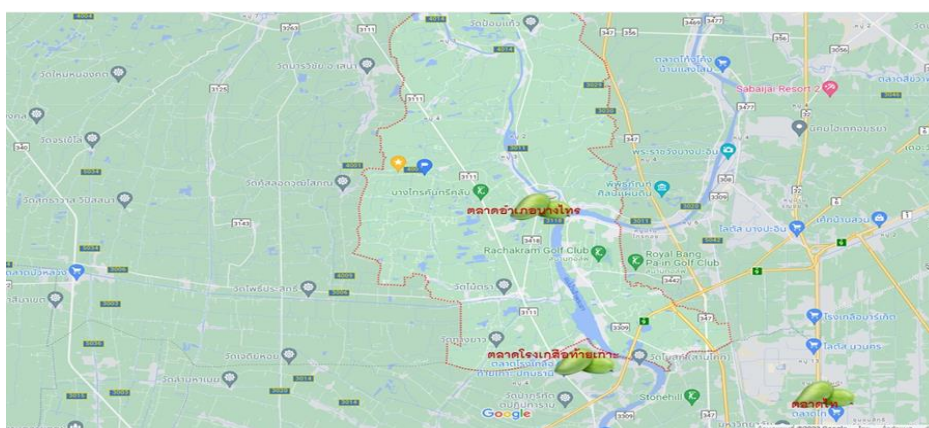

ภาพที่ 23 วิธีการตลาดของมะม่วง ตำบลบ้านม้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ.2567)

(2) แหล่งรับซื้อผลผลิต/ โรงงานแปรรูป

การจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกรในตำบลบ้านม้าเป็นการจำหน่ายแบบหน้าสวนกับผู้ซื้อโดยตรง/รวดเร็ว บางส่วนส่งไปขายยังตลาดนอกพื้นที่ เช่น ตลาดโรงเกลือท้ายเกาะ และตลาดไท

ภาพที่ 24 แสดงแหล่งรับซื้อกล้วยน้ำว้า ตำบลบ้านม้า

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอบางไทร, พ.ศ. 2567)

7) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

ตำบลบ้านม้า ไม่มีเกษตรกรต้นแบบด้านไม้ผลในพื้นที่

2. ประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ตารางที่ 20 แสดงประเด็นปัญหา สภาพของปัญหาแนวทางการแก้ไข

ปัญหาและกลุ่มของปัญหา	สภาพของปัญหา	แนวทางการแก้ไข	หมู่บ้านเป้าหมาย (พื้นที่/ชุมชนที่ประสบ ปัญหา)	ความสำคัญ เร่งด่วน
ด้านการผลิตสินค้าและ การตลาด	1. สภาพดินขาดความอุดม สมบูรณ์ 2. น้ำไม่เพียงพอสำหรับทำ การเกษตร 3. ถนนขนส่งผลผลิตบางช่วง ชำรุด 4. โรคและแมลง	1. หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้ในการแก้ไขปรับปรุงดิน พร้อมสนับสนุนวัสดุ ในการปรับปรุงดิน เช่น ปูนมาร์ล ปุ๋ยพืชสด 2. ส่งเสริมให้ปลูกพืชใช้น้ำน้อย ทดแทนการทำนา ปลูกและเก็บเกี่ยว ในช่วงเวลาที่เหมาะสม 3. หาเส้นทางการขนส่งเพิ่มเติม หรือส่งเสริมการขายในช่องทางอื่น เพิ่มเติม 4. ส่งเสริมให้ใช้สารชีวภัณฑ์ ป้องกัน กำจัดแมลง	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านเกษตรกรและองค์กร เกษตรกร	1. เกษตรกรส่วนมากสูงวัย 2. ขาดแรงจูงใจในการผลิต 3. ขาดองค์ความรู้ในการผลิต และพัฒนากลุ่ม	1. กระตุ้นให้เกิดการรวมกลุ่ม สร้างแรงจูงใจและให้เกษตรกรในการผลิต 2. สร้างเกษตรกรรุ่นใหม่เข้าทดแทนเกษตรกรสูงวัย 3. ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาช่วยในการส่งเสริมการปฏิบัติ 4. ส่งเสริมให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีการผลิต ที่เหมาะสมให้แก่เกษตรกร 5. ส่งเสริมให้มีความรู้ด้านมาตรฐานการผลิต และแปรรูป	ทุกหมู่บ้าน	มาก
ด้านการแปรรูปผลผลิต และผลิตภัณฑ์	1. ขาดความรู้ด้านการแปรรูป และสร้างมูลค่าเพิ่ม 2. ขาดแหล่งเงินทุน 3. ขาดมาตรฐานการรับรอง ด้านการผลิต	1. สนับสนุนอุปกรณ์ให้กับเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร 2. ส่งเสริมและสนับสนุนการผลิตสู่การรับรองมาตรฐาน 3. วางแผนการผลิตและการแปรรูปให้สอดคล้องกัน 4. สร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรเห็นถึงการเพิ่มมูลค่าของสินค้า โดยการแปรรูป	กลุ่มยุวเกษตรกร/กลุ่มแม่บ้าน เกษตรกร/กลุ่มส่งเสริมอาชีพ และวิสาหกิจชุมชน	ปานกลาง

3. การจัดทำ TOWS Matrix

3.1 การวิเคราะห์ TOWS Matrix ของตำบลบ้านม้า

ตารางที่ 21 แสดงการวิเคราะห์ตาราง TOWS Matrix

	จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นพื้นที่เหมาะในการทำการเกษตร - มีแหล่งน้ำตามธรรมชาติและระบบชลประทานในพื้นที่ - เกษตรกรหาความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ - มีการรวมกลุ่มเพื่อผลิตสินค้าในท้องถิ่น - เกษตรกรมีความรู้ความชำนาญในการทำเกษตร - เกษตรกรปลูกพืชตามความเหมาะสมกับพื้นที่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ยึดติดกับการทำการเกษตรแบบดั้งเดิมขาดการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับใช้ - สินค้าเกษตรยังไม่มีมีการแปรรูปหรือต่อยอด - เกษตรกรมีการเก็บพันธุ์ข้าวไว้ใช้เอง แต่ไม่ค่อยมีคุณภาพ - เกษตรกรขาดการปรับปรุงบำรุงดิน ทำให้ดินเสื่อมสภาพ - เกษตรกรมีการใช้ปุ๋ยเคมีมากเกินไปจนความจำเป็น - การผลิตส่วนใหญ่มุ่งเน้นปริมาณมากกว่าคุณภาพ ทำให้ขายได้ราคาต่ำ - เกษตรกรขาดการวางแผนการผลิตที่ดี - เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดการทำบัญชีครัวเรือน และยังไม่สามารถลดต้นทุนในการผลิตได้
โอกาส (O)	กลยุทธ์เชิงรุก (SO)	กลยุทธ์เชิงแก้ไข (WO)
<ul style="list-style-type: none"> - การสนับสนุนโครงการจากหน่วยงานของรัฐ - มีการสนับสนุนแหล่งสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตร - มีการเชื่อมโยงเครือข่าย ระดับตำบล อำเภอ จังหวัด - อปท. สนับสนุนงบประมาณเพื่อเรียนรู้ด้านการเกษตร 	<ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมให้กลุ่มในชุมชนสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต - พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร - มีการสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตร - พัฒนาศักยภาพเกษตรกรเพื่อเป็นเกษตรกรผู้นำในท้องถิ่น 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้ทันต่อชนิดของศัตรูพืชใหม่ๆ - สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด - การเพิ่มคุณภาพผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด - การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer
ภัยคุกคาม (T)	กลยุทธ์เชิงป้องกัน (ST)	กลยุทธ์เชิงรับ (WT)
<ul style="list-style-type: none"> - โรคและแมลง - ราคาผลผลิตขึ้นอยู่กับตลาดโลก - ปัจจัยการผลิตมีแนวโน้มราคาเพิ่มขึ้น - สินค้าการเกษตรบางอย่างส่งออกไม่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ในการใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต - รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย - พัฒนาความรู้ให้เกษตรกรในด้านการใช้สารเคมีจากหน่วยงานภาครัฐ - พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก - ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี 	<ul style="list-style-type: none"> - พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ - พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพเพื่อการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศ - สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบการอพยพของแมลง - ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามความต้องการของตลาด

3.2 การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ TOWS Matrix ดังนี้

1. กลยุทธ์เชิงรุก

- 1.1 ส่งเสริมให้กลุ่มในชุมชนสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกันในทุกระดับ เพื่อจำหน่ายผลผลิต
- 1.2 พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
- 1.3 การสนับสนุนสินเชื่อจาก ธ.ก.ส. และสหกรณ์การเกษตร
- 1.4 พัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เป็นเกษตรกรผู้นำในท้องถิ่น

2. กลยุทธ์เชิงแก้ไข

- 2.1 พัฒนาศักยภาพศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนให้ทันต่อชนิดของศัตรูพืชใหม่ๆ
- 2.2 สนับสนุนให้เกษตรกรวางแผนการผลิตพืชที่ตรงกับความต้องการของตลาด
- 2.3 การเพิ่มคุณภาพผลผลิตให้ตรงกับความต้องการของตลาด
- 2.4 การพัฒนาเกษตรกรผู้นำ Smart farmer

3. กลยุทธ์เชิงป้องกัน

- 3.1 มีการผลิตสารชีวภัณฑ์ในการใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต
- 3.2 รวมกลุ่มเกษตรกรผลิตข้าวพันธุ์ดีเพื่อจำหน่าย
- 3.3 พัฒนาความรู้ให้เกษตรกรในด้านการใช้สารเคมีจากหน่วยงานภาครัฐ
- 3.4 พัฒนาให้เกษตรกรรู้จักการวางแผนการผลิตเพื่อผลิตสินค้าและการส่งออก
- 3.5 ส่งเสริมให้มีการใช้ปุ๋ยอินทรีย์แทนการใช้ปุ๋ยเคมี

4. กลยุทธ์เชิงรับ

- 4.1 พัฒนาศักยภาพกลุ่มในชุมชนให้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ
- 4.2 พัฒนาคุณภาพผลผลิตให้มีคุณภาพเพื่อการแข่งขันกับตลาดต่างประเทศ
- 4.3 สนับสนุนให้เกษตรกรติดตามและตรวจสอบการอพยพของแมลง
- 4.4 ส่งเสริมให้เกษตรกรผลิตพืชตามความต้องการของตลาด

*****

หมายเหตุ

การตรวจสอบความสมบูรณ์ครบถ้วนของข้อมูล พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. ต้องเป็นไปตามแบบฟอร์มรายงานผลการวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ ตามแนวทางการจัดทำแผน

พัฒนาการเกษตร ระดับอำเภอ/ตำบล ปี 2562 ที่แนบมาพร้อมหนังสือแจ้งจังหวัด

2. ความเป็นปัจจุบันของข้อมูล
3. การแสดงอ้างอิงแหล่งที่มาของแต่ละข้อมูล
4. นอกจากการบรรยายเนื้อหาแล้วต้องมีตาราง แผนภูมิ หรือแผนที่ประกอบตามแบบฟอร์มรายงาน